

ΕΡΕΥΝΑ ΕΡΓΑΤΙΚΟΥ ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ: Νοέμβριος 2023

Η Ελληνική Στατιστική Αρχή (ΕΛΣΤΑΤ) ανακοινώνει τις εποχικά προσαρμοσμένες εκτιμήσεις απασχόλησης και ανεργίας για τον μήνα Νοέμβριο 2023.

- Το **εποχικά διορθωμένο ποσοστό ανεργίας** τον Νοέμβριο του 2023 ανήλθε σε **9,4%** έναντι του αναθεωρημένου προς τα άνω 11,9% τον Νοέμβριο του 2022 και του αναθεωρημένου προς τα κάτω 9,4% τον Οκτώβριο του 2023.
- Οι **απασχολούμενοι** ανήλθαν σε 4.161.930 άτομα σημειώνοντας αύξηση κατά 12.025 άτομα σε σχέση με τον Νοέμβριο του 2022 (0,3%) και μείωση κατά 87.722 άτομα σε σχέση με τον Οκτώβριο του 2023 (-2,1%).
- Οι **άνεργοι** ανήλθαν σε 429.806 άτομα σημειώνοντας μείωση κατά 130.997 άτομα σε σχέση με τον Νοέμβριο του 2022 (-23,4%) και κατά 12.156 άτομα σε σχέση με τον Οκτώβριο του 2023 (-2,8%).
- Τα άτομα κάτω των 75 ετών που δεν περιλαμβάνονται στο εργατικό δυναμικό, ή **«άτομα εκτός του εργατικού δυναμικού»**, δηλαδή τα άτομα που δεν εργάζονται ούτε αναζητούν εργασία, ανήλθαν σε 3.198.315, σημειώνοντας αύξηση κατά 91.820 άτομα σε σχέση με τον Νοέμβριο του 2022 (3,0%) και κατά 97.602 άτομα σε σχέση με τον Οκτώβριο του 2023 (3,1%).

Στο Γράφημα 1 παρουσιάζεται η εξέλιξη των παραπάνω μεγεθών από τον Ιανουάριο του 2009.

Οι μηνιαίες εκτιμήσεις υπόκεινται σε αναθεωρήσεις, που οφείλονται στην ενημέρωση των εποχικά διορθωμένων χρονοσειρών κάθε φορά που προστίθενται νέα μηνιαία στοιχεία, καθώς επίσης και στην ενημέρωση του μοντέλου εποχικής διόρθωσης με πλήρη ετήσια δεδομένα. Οι χρήστες πρέπει, επίσης, να λαμβάνουν υπόψη ότι **οι αρχικές εκτιμήσεις του ποσοστού ανεργίας για τον εκάστοτε τελευταίο μήνα μπορεί να αναθεωρηθούν, διότι παράγονται με τα συλλεγμένα και επεξεργασμένα κατά τη δημοσίευση της Ανακοίνωσης στοιχεία, τα οποία δεν συμπίπτουν με τα τελικά συλλεγμένα και επεξεργασμένα στοιχεία.** Για το λόγο αυτό οι μηνιαίες εκτιμήσεις αναθεωρούνται όταν γίνουν γνωστές οι τελικές τριμηνιαίες εκτιμήσεις.

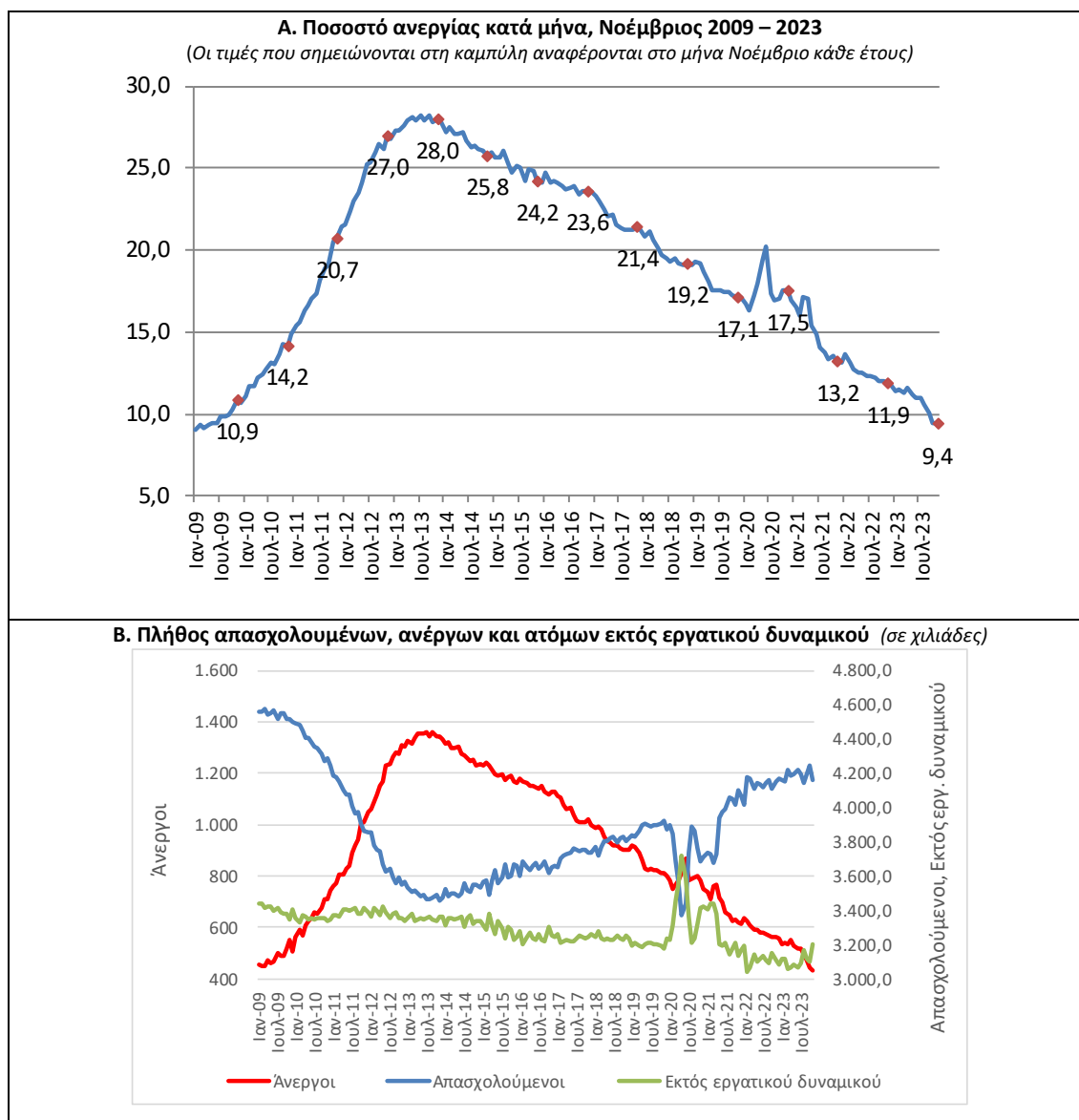
Πληροφορίες για μεθοδολογικά θέματα

Δ/ση Στατιστικών Πληθυσμού, Απασχόλησης και Κόστους Ζωής
Τμήμα Στατιστικών Εργασίας
Δημήτρης Βατικιώτης
Τηλ.: 213 135 2173
E-mail: d.vatikiotis@statistics.gr

Πληροφορίες για παροχή δεδομένων

Τηλ: 213 135 2022
e-mail: data.dissem@statistics.gr

Γράφημα 1: Εξέλιξη μεγεθών απασχόλησης και ανεργίας

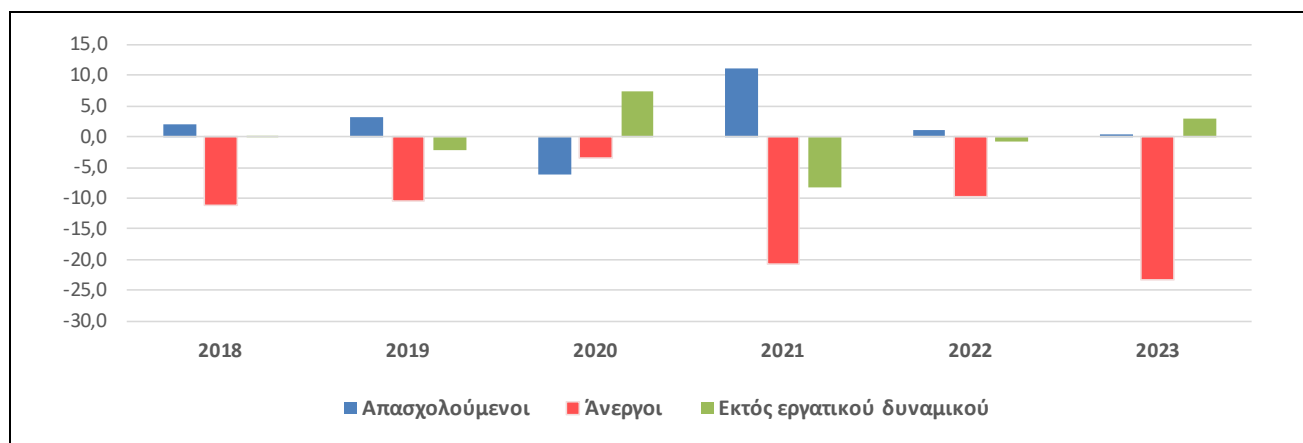

Τα μεγέθη και οι μεταβολές των εκτιμήσεων του πλήθους των απασχολούμενων, ανέργων, των ατόμων εκτός του εργατικού δυναμικού καθώς και το ποσοστό ανεργίας κατά τον Νοέμβριο των ετών 2018 έως και 2023 παρουσιάζονται στον Πίνακα 1. Οι πλήρεις χρονοσειρές για απασχολούμενους, ανέργους, άτομα εκτός του εργατικού δυναμικού και το ποσοστό ανεργίας δημοσιεύονται στην ιστοσελίδα της ΕΛΣΤΑΤ. Το Γράφημα 2 παρουσιάζει τις ποσοστιαίες μεταβολές σε σχέση με τον αντίστοιχο μήνα του προηγούμενου έτους.

Πίνακας 1: Απασχολούμενοι, άνεργοι, άτομα εκτός του εργατικού δυναμικού και ποσοστό (%) ανεργίας, Νοέμβριος 2018 - 2023

	Νοέμβριος					
	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Απασχολούμενοι	3.807.128	3.925.642	3.685.460	4.099.982	4.149.905	4.161.930
Άνεργοι	904.526	809.904	782.829	621.276	560.803	429.806
Άτομα εκτός εργατικού δυναμικού	3.248.326	3.177.917	3.413.440	3.130.658	3.106.495	3.198.315
Ποσοστό ανεργίας	19,2	17,1	17,5	13,2	11,9	9,4

Γράφημα 2: Ετήσιες μεταβολές απασχολούμενων, ανέργων και ατόμων εκτός εργατικού δυναμικού (ποσοστιαία μεταβολή σε σχέση με τον αντίστοιχο μήνα του προηγούμενου έτους)

Στους Πίνακες 2 και 3 που ακολουθούν παρουσιάζεται το ποσοστό της ανεργίας, αναλυτικά, κατά φύλο και μεγάλες ομάδες ηλικιών, για το μήνα Νοέμβριο των ετών 2018 έως και 2023.

Πίνακας 2: Ποσοστό (%) ανεργίας κατά φύλο, Νοέμβριος 2018 – 2023

Φύλο	Νοέμβριος					
	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Άνδρες	14,9	13,8	14,2	9,6	9,2	7,5
Γυναίκες	24,7	21,2	21,8	17,5	15,3	11,7
Σύνολο	19,2	17,1	17,5	13,2	11,9	9,4

Πίνακας 3: Ποσοστό (%) ανεργίας κατά μεγάλες ομάδες ηλικιών, Νοέμβριος 2018 - 2023

Ομάδες ηλικιών	Νοέμβριος					
	2018	2019	2020	2021	2022	2023
15-24	39,6	36,0	40,1	31,5	31,1	27,3
25-74	18,0	16,1	16,4	12,2	10,8	8,4
Σύνολο	19,2	17,1	17,5	13,2	11,9	9,4

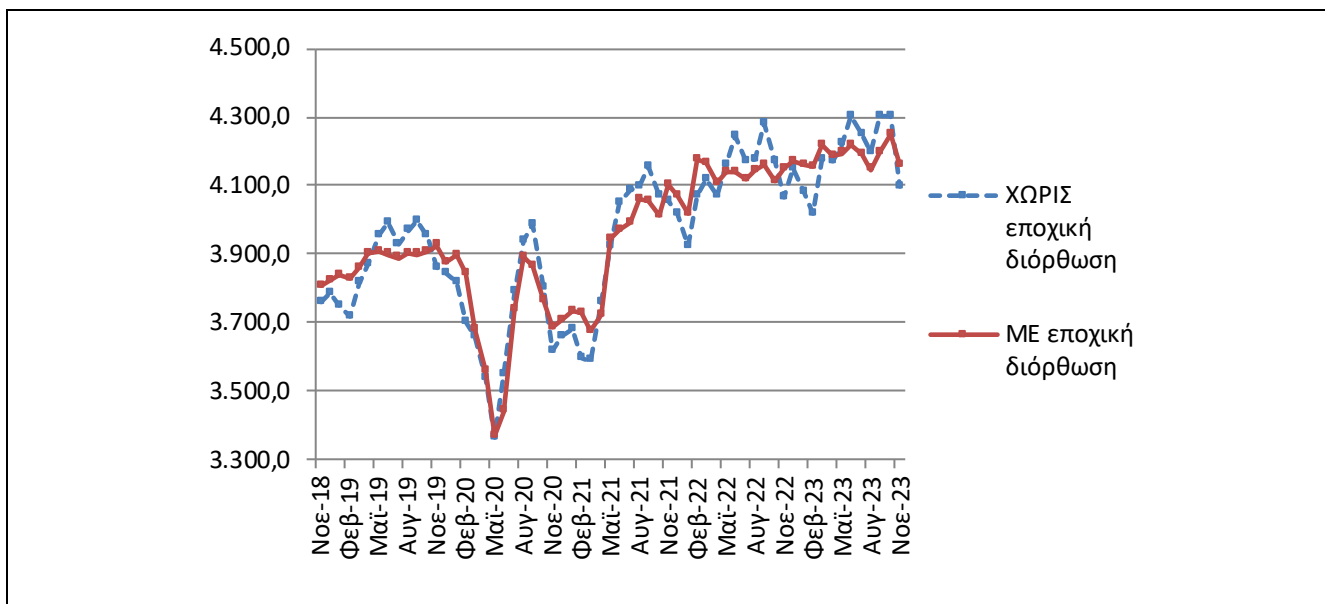
Η επίδραση της εποχικής διόρθωσης στις εκτιμήσεις της Έρευνας Εργατικού Δυναμικού

Τα χαρακτηριστικά που μελετά η Έρευνα Εργατικού Δυναμικού (αριθμός απασχολούμενων, ανέργων, κ.λπ.) εμφανίζουν έντονες εποχικές διακυμάνσεις. Για παράδειγμα, στην Ελλάδα, τους καλοκαιρινούς μήνες (αν δεν υπάρχουν αντισταθμιστικοί παράγοντες) η απασχόληση αυξάνεται λόγω του τουρισμού.

Η εποχική διόρθωση είναι μια στατιστική τεχνική για την απαλοιφή της επίδρασης της εποχικότητας από μια χρονολογική σειρά καθιστώντας, με αυτό τον τρόπο, περισσότερο ορατή την υποκείμενη τάση στη μεταβολή ενός μεγέθους. Κάθε φορά που προστίθενται νέα μηνιαία στοιχεία, οι μηνιαίες εκτιμήσεις υπόκεινται σε αναθεωρήσεις, που οφείλονται στην ενημέρωση των εποχικά διορθωμένων χρονοσειρών.

Τα γραφήματα 3, 4 και 5 εμφανίζουν τις εποχικά και τις μη εποχικά προσαρμοσμένες χρονολογικές σειρές απασχολούμενων, ανέργων καθώς και ποσοστού ανεργίας από το 2018.

Γράφημα 3: Αριθμός Απασχολούμενων - Εποχικά και Μη Εποχικά Διορθωμένες Εκτιμήσεις

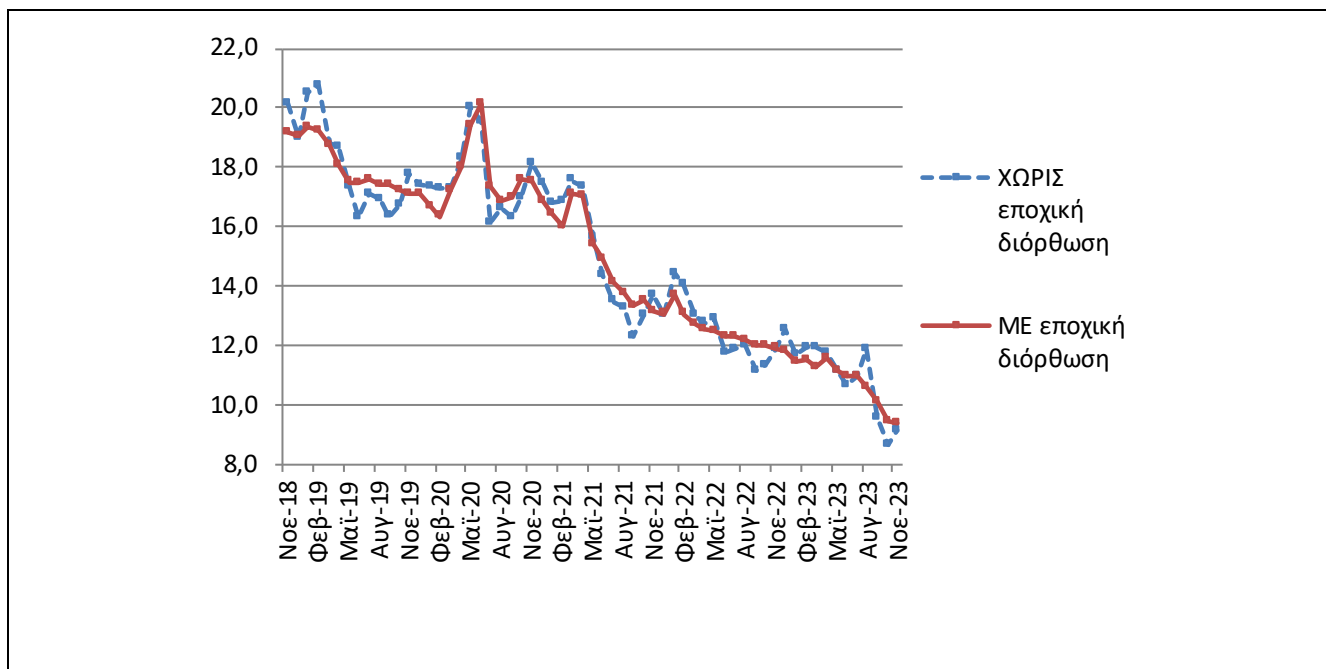
(Σε χιλιάδες)

Γράφημα 4: Αριθμός Ανέργων - Εποχικά και Μη Εποχικά Διορθωμένες Εκτιμήσεις

(Σε χιλιάδες)

Γράφημα 5: Ποσοστό (%) ανεργίας - Εποχικά και Μη Εποχικά Διορθωμένες Εκτιμήσεις

Αναθεωρήσεις των εποχικά διορθωμένων μηνιαίων εκτιμήσεων της Έρευνας Εργατικού Δυναμικού

Οι μηνιαίες εκτιμήσεις για τον αριθμό των απασχολούμενων, των ανέργων και του ποσοστού ανεργίας μπορεί να αναθεωρηθούν κατά τους επόμενους μήνες λόγω της ενσωμάτωσης νέων δεδομένων στον υπολογισμό της εποχικά διορθωμένης χρονοσειράς, της συμπερίληψης στον υπολογισμό της χρονοσειράς των πλέον πρόσφατων τριμηνιαίων αποτελεσμάτων της Έρευνας Εργατικού Δυναμικού και της αναθεώρησης του μοντέλου εποχικής διόρθωσης με τα πλήρη ετήσια δεδομένα της έρευνας. Με την παρούσα Ανακοίνωση οι εκτιμήσεις του ποσοστού ανεργίας για την περίοδο Σεπτεμβρίου 2022 – Οκτωβρίου 2023 αναθεωρούνται (σε σχέση με τις αντίστοιχες εκτιμήσεις της προηγούμενης Ανακοίνωσης) ως εξής:

Πίνακας 4: Σύγκριση εποχικά διορθωμένων εκτιμήσεων

	Εκτιμήσεις δημοσιευμένες στις 30 Νοεμβρίου 2023	Τρέχουσες εκτιμήσεις
Σεπτέμβριος 2022	12,0	12,0
Οκτώβριος 2022	11,8	12,0
Νοέμβριος 2022	11,8	11,9
Δεκέμβριος 2022	11,7	11,8
Ιανουάριος 2023	11,3	11,4
Φεβρουάριος 2023	11,4	11,5
Μάρτιος 2023	11,2	11,3
Απρίλιος 2023	11,6	11,6
Μάιος 2023	11,3	11,2
Ιούνιος 2023	11,2	11,0
Ιούλιος 2023	11,3	11,0
Αύγουστος 2023	10,8	10,6
Σεπτέμβριος 2023	10,3	10,1
Οκτώβριος 2023	9,6	9,4
Νοέμβριος 2023	-	9,4

ΕΠΕΞΗΓΗΜΑΤΙΚΕΣ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Έρευνα Εργατικού Δυναμικού Η Έρευνα Εργατικού Δυναμικού διενεργείται από το 1981. Μέχρι το 1997 τα αποτελέσματα εξάγονταν σε ετήσια βάση, με περίοδο αναφοράς το 2^ο τρίμηνο του έτους, ενώ από το 1998 και εξής η έρευνα είναι συνεχής και παράγει τριμηνιαία αποτελέσματα. Βασικός σκοπός της είναι η κατανομή του πληθυσμού εργάσιμης ηλικίας (15 ετών και άνω) σε τρεις πλήρως διακριτές ομάδες: απασχολούμενοι, άνεργοι και άτομα εκτός εργατικού δυναμικού (οικονομικά μη ενεργοί). Επιπλέον, συλλέγει πληροφορίες που αφορούν σε δημογραφικά χαρακτηριστικά, σε χαρακτηριστικά της κύριας και δευτερεύουσας απασχόλησης, ολοκληρωμένο εκπαιδευτικό επίπεδο, συμμετοχή σε εκπαιδευτικές δραστηριότητες, προηγούμενη εργασιακή εμπειρία και αναζήτηση εργασίας.

Νομικό πλαίσιο Η παρούσα έρευνα είναι πλήρως εναρμονισμένη με την Ευρωπαϊκή νομοθεσία. Η κύρια νομοθετική πράξη είναι ο Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 2019/1700 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για τη θέσπιση κοινού πλαισίου για τις ευρωπαϊκές στατιστικές σχετικά με τα άτομα και τα νοικοκυριά, ο οποίος ισχύει από την 1/1/2021 και αντικατέστησε τον (ΕΚ) 577/98. Ο εφαρμοστικός κανονισμός (ΕΕ) 2019/2240 καθορίζει το σχεδιασμό και τα χαρακτηριστικά της έρευνας ενώ ο (ΕΕ) 2019/2241 ορίζει τα τεχνικά στοιχεία των μηνιαίων δεδομένων για την ανεργία.

Περίοδος Αναφοράς Το δείγμα της Έρευνας Εργατικού Δυναμικού ισοκατανέμεται μέσα στις 4 (ή 5) εβδομάδες του μήνα. Κάθε επιλεγμένο νοικοκυριό αντιστοιχεί σε μια συγκεκριμένη εβδομάδα, την εβδομάδα αναφοράς (από Δευτέρα ως Κυριακή).

Κάλυψη Για την εξαγωγή των μηνιαίων εκτιμήσεων χρησιμοποιείται το υποσύνολο του δείγματος της τριμηνιαίας έρευνας Εργατικού Δυναμικού, το οποίο ερευνάται κατά τον αντίστοιχο μήνα.

Ορισμοί **Απασχολούμενοι:** τα άτομα ηλικίας 15 έως 89 ετών τα οποία ενέπιπταν κατά τη διάρκεια της εβδομάδας αναφοράς σε μία από τις ακόλουθες κατηγορίες:

α) άτομα τα οποία κατά τη διάρκεια της εβδομάδας αναφοράς εργάστηκαν για τουλάχιστον 1 ώρα έναντι αμοιβής ή κέρδους, συμπεριλαμβανομένων των συμβοηθούσων μελών οικογενειακής επιχείρησης ·

β) άτομα με θέση εργασίας ή επαγγελματική δραστηριότητα τα οποία δεν εργάζονταν προσωρινά κατά τη διάρκεια της εβδομάδας αναφοράς αλλά είχαν σύνδεση με την εργασία τους· σύνδεση εργασίας έχουν οι ακόλουθες ομάδες:

— άτομα που δεν εργάζονται λόγω αργίας/διακοπών, ρυθμίσεων του χρόνου εργασίας, αναρρωτικής άδειας, άδειας μητρότητας ή πατρότητας,

— άτομα που συμμετέχουν σε κατάρτιση σχετική με την εργασία,

— άτομα σε γονική άδεια, τα οποία λαμβάνουν και/ή δικαιούνται εισόδημα ή επιδόματα σχετικά με την εργασία ή των οποίων η γονική άδεια είναι μέγιστης αναμενόμενης διάρκειας 3 μηνών,

— εποχιακοί εργαζόμενοι κατά τη διάρκεια της νεκρής περιόδου, εάν συνεχίζουν να εκτελούν τακτικά καθήκοντα και υποχρεώσεις για την εργασία ή την επαγγελματική δραστηριότητα, εξαιρουμένης της εκπλήρωσης νομικών ή διοικητικών υποχρεώσεων,

— άτομα τα οποία δεν εργάζονται προσωρινά για άλλους λόγους, εάν η απουσία είναι μέγιστης αναμενόμενης διάρκειας 3 μηνών,

Σημείωση: τα συμβοηθούσα μέλη οικογενειακής επιχείρησης, τα άτομα που απασχολούνται σε εργασίες παραγωγής για ιδία χρήση, οι εθελοντές εργαζόμενοι, οι μη αμειβόμενοι ασκούμενοι και τα άτομα που απασχολούνται σε άλλες μορφές εργασίας ορίζονται στην απόφαση της 19^{ης} διεθνούς διάσκεψης στατιστικολόγων εργασίας (ICLS) σχετικά με τις στατιστικές για την εργασία, την απασχόληση και την υποχρησιμοποίηση του εργατικού δυναμικού (11.10.2013).

Άνεργοι: τα άτομα ηλικίας 15 – 74 ετών που δεν χαρακτηρίστηκαν ως απασχολούμενοι (σύμφωνα με τον προηγούμενο ορισμό), ήταν άμεσα διαθέσιμοι για εργασία και είτε αναζητούσαν ενεργά εργασία τις τελευταίες 4 εβδομάδες είτε είχαν βρει μια εργασία που θα αναλάμβαναν μέσα στους επόμενους τρεις μήνες.

Άτομα εκτός του εργατικού δυναμικού: τα άτομα που δεν χαρακτηρίζονται απασχολούμενοι ή άνεργοι σύμφωνα με τους ορισμούς της απασχόλησης και της ανεργίας (δηλαδή, άτομα ηλικίας κάτω των 15 ετών, άτομα άνω των 89 ετών ή άτομα ηλικίας 15-89 ετών τα οποία δεν ήταν ούτε απασχολούμενοι ούτε άνεργοι κατά τη διάρκεια της εβδομάδας αναφοράς).

Εργατικό δυναμικό: οι απασχολούμενοι και οι άνεργοι.

Ποσοστό ανεργίας: ο λόγος των ανέργων προς το σύνολο του εργατικού δυναμικού.

Αλλαγές στην Έρευνα Εργατικού Δυναμικού από το 2021

	Μέχρι το 2020	Από το 2021
Συλλογή στοιχείων	Με έντυπα ερωτηματολόγια	Με ηλεκτρονικά μέσα (CAPI)
Ερωτηματολόγιο	Το πλήθος των μελετώμενων χαρακτηριστικών και των σχετικών ερωτήσεων ήταν το ίδιο σε κάθε τρίμηνο του ίδιου έτους.	Το πλήθος των μελετώμενων χαρακτηριστικών και των σχετικών ερωτήσεων μεταβάλλεται κάθε τρίμηνο. Για ορισμένα χαρακτηριστικά παράγονται πλέον μόνο ετήσιες εκτιμήσεις.
Ορισμός των απασχολούμενων	<p>Πληθυσμός: Άτομα ηλικίας 15 ετών και άνω.</p> <p>Άτομα που δήλωσαν ότι δεν εργάστηκαν την εβδομάδα αναφοράς αλλά είχαν μια εργασία από την οποία απουσίαζαν προσωρινά κατατάσσονται ως απασχολούμενοι, εκτός από τις εξής περιπτώσεις:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Μισθωτοί που βρίσκονται σε διαθεσιμότητα, απουσιάζουν περισσότερο από 3 μήνες και λαμβάνουν λιγότερο από το 50% του μισθού τους. • Μισθωτοί που απουσιάζουν από την εργασία τους λόγω εποχικότητας. <p>Οι ελεύθεροι επαγγελματίες θεωρούνται απασχολούμενοι σε κάθε περίπτωση (περιλαμβάνονται και οι βοηθοί στην οικογενειακή επιχείρηση).</p>	<p>Πληθυσμός: Άτομα ηλικίας 15-89 ετών.</p> <p>Άτομα που δήλωσαν ότι δεν εργάστηκαν την εβδομάδα αναφοράς αλλά είχαν μια εργασία από την οποία απουσίαζαν προσωρινά θεωρούνται απασχολούμενοι μόνο αν η διάρκεια της απουσίας τους είναι μικρότερη των 3 μηνών ή αν εξακολουθούν να λαμβάνουν εισόδημα από την εργασία τους.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Εξαιρούνται οι περιπτώσεις αναρρωτικής άδειας, άδειας μητρότητας / πατρότητας και εκπαιδευτικής άδειας, όπου τα άτομα κατατάσσονται ως απασχολούμενοι. <p>Οι εποχιακοί εργαζόμενοι, ανεξάρτητα από τη θέση τους στην επιχείρηση, που δήλωσαν ότι δεν εργάστηκαν την εβδομάδα αναφοράς αλλά είχαν μια εργασία από την οποία απουσίαζαν προσωρινά λόγω εποχικότητας θεωρούνται ως απασχολούμενοι μόνο αν εκτελούν εργασίες σχετικές με την επιχείρησή τους (π.χ. ανακαίνιση, επαγγελματικό ταξίδι) εξαιρουμένων των νομικών ή διοικητικών υποχρεώσεων.</p>

Εποχική διόρθωση

Για την εφαρμογή της εποχικής διόρθωσης, η ΕΛΣΤΑΤ χρησιμοποιεί το λογισμικό JDemetra+ το οποίο έχει αναπτυχθεί από τη Eurostat. Η παραγωγή των εποχικά διορθωμένων χρονοσειρών έγινε με τον αλγόριθμο TRAMO&SEATS. Επισημαίνεται ότι, λόγω της εποχικής διόρθωσης, επανυπολογίζεται ολόκληρη η χρονολογική σειρά των μηνιαίων εκτιμήσεων κάθε φορά που προστίθενται τα στοιχεία ενός καινούριου μήνα. Αυτός ο επανυπολογισμός οδηγεί συχνά σε αναθεωρήσεις των εκτιμήσεων για τους προηγούμενους μήνες.

Δειγματοληπτικά σφάλματα

Τα μηνιαία αποτελέσματα της Έρευνας Εργατικού Δυναμικού είναι εκτιμήσεις που βασίζονται σε στοιχεία που έχουν προκύψει από δείγμα μικρού μεγέθους και επομένως συνοδεύονται από ιδιαίτερα μεγάλο δειγματοληπτικό σφάλμα (συντελεστή) μεταβλητότητας (CV) και έντονες διακυμάνσεις. Αναφέρουμε ενδεικτικά ότι εκτιμήσεις της τάξης των 10.000 ατόμων στο σύνολο της Χώρας συνοδεύονται από συντελεστή μεταβλητότητας τουλάχιστον 15%. Ακριβέστερες εκτιμήσεις που επιτρέπουν ασφαλέστερη ανάλυση των μεταβολών στην απασχόληση είναι προτιμότερο να βασίζονται στα τριμηνιαία στοιχεία της έρευνας.

Μεθοδολογία

Τα χαρακτηριστικά της μηνιαίας απασχόλησης (αριθμός απασχολούμενων, ανέργων κλπ.) εκτιμώνται με την εφαρμογή κατάλληλου αμερόληπτου εκτιμητή, ο υπολογισμός του οποίου βασίζεται: α) στην πιθανότητα επιλογής των νοικοκυριών του δείγματος, β) στο ποσοστό ανταπόκρισης των νοικοκυριών, γ) στην κατανομή του πληθυσμού κάθε Περιφέρειας κατά φύλο και ομάδες ηλικιών.

Παραπομπές

Περισσότερες πληροφορίες σχετικά με την μηνιαία Έρευνα Εργατικού Δυναμικού μπορούν να αναζητηθούν στην ιστοσελίδα της ΕΛΣΤΑΤ, στο σύνδεσμο: <http://www.statistics.gr/el/statistics/-/publication/SJO02/>